

Sygn. akt III AUa 1056/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gerszewska (spr.)
Sędziowie:	SSA Daria Stanek SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 9 sierpnia 2016 r. w Gdańsku

sprawy (...) Sp. z o.o. w Ś.

z udziałem zainteresowanego M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 marca 2016 r., sygn. akt VI U 3023/15

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

SSA Daria Stanek SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń

Sygn. akt III AUa 1056/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że dla płatnika składek R.Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością kwota wypłaconych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego podlegających rozliczeniu w części składek na ubezpieczenia społeczne wynosi odpowiednio za: lipiec 2012 - 15.349,10 zł; za sierpień 2012 - 22.732,22 zł; za wrzesień 2012 - 24.786, 53 zł. Jako podstawę prawną decyzji organ rentowy wskazał art. 83 ust. 1 p. 3 w zw. z art. 68 i art. 46 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 36 ust. 1 i 4 art. 47 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2010 r. nr 77, poz. 512 ze zm.). U podstaw wydania decyzji legło ustalenie Zakładu, że płatnik składek rozliczył M. S. zasiłek chorobowy za okres 1 czerwca 2012 r. do 30 sierpnia 2012 r. pomimo,

że ubezpieczony otrzymał za ten okres wynagrodzenie za pracę wynikające z ugody pozasądowej. Oznacza to, że M. S. nie miał prawa do zasiłku chorobowego, zaś płatnik nie miał prawa do rozliczenia zasiłku w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne.

W odwołaniu od decyzji R. – (...) Sp. z o.o. w Ś. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uchylenie obowiązku rozliczenia w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne wypłaconych kwot świadczeń z ubezpieczenia chorobowego za miesiące czerwiec, lipiec i wrzesień 2012 r. w łącznej kwocie 18.123,70 zł wskazując, że wypłacona ubezpieczonemu M. S. kwota 15.000 zł netto, stanowiła zasiłek chorobowy zgodnie z ugodą pozasądową z dnia 5 lipca 2012 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Wyrokiem z dnia 9 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy – VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie o sygn. akt VI U 272/14 zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego uchylając obowiązek płatnika rozliczenia w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne, wypłaconych kwot z ubezpieczenia chorobowego, za okres od lipca 2012 r. do września 2012 r. w kwotach podanych w decyzjach.

Wskutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2015 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu do ponownego rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Odwoławczego sprawa nie została w sposób dostateczny wyjaśniona. W szczególności z dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń, które legły u podstaw wydania wyroku z dnia 9 października 2014 r., nie wynikało, czy ubezpieczony, jako pracownik płatnika, w okresie orzeczonej niezdolności do pracy miał prawo do zasiłku chorobowego i czy w związku z tym odwołująca się spółka miała prawo rozliczenia tego zasiłku w ciężar składek, czy też wypłacona kwota 15.000 zł netto stanowiła wynagrodzenie M. S. za sporne miesiące, co czyniłoby zasadnym stanowisko organu rentowego.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 21 marca 2016 r. ponownie zmienił decyzję organu rentowego z dnia 9 grudnia 2013 r. uchylając obowiązek płatnika składek rozliczenia w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne M. S. wypłaconych kwot z ubezpieczenia chorobowego za okres od lipca do września 2012 r. w kwotach podanych w decyzji.

Powołując się na zeznania świadka J. K. i zainteresowanego, Sąd Okręgowy przyjął, że ugoda pozasądowa z dnia 5 lipca 2012 r. dotyczyła zaległego wynagrodzenia M. S. za maj 2012 r. Powyższe znajduje również potwierdzenie w materiale dowodowym znajdującym się w aktach sprawy IVU 21/15 Sądu Rejonowego we Włocławku IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. W postępowaniu tym Sąd Rejonowy prawomocnym wyrokiem z dnia 14 listopada 2014 r. przyznał ubezpieczonemu M. S. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 1 czerwca do 31 sierpnia 2012 r.

Za nielogiczne uznał Sąd I instancji twierdzenia odwołującej się, że wypłacona ubezpieczonemu kwota 15.000 netto (zgodnie z ugodą z dnia 5 lipca 2012 r.) stanowiła zasiłek chorobowy podkreślając, że świadczenie to należne jest pracownikowi z mocy ustawy a nadto faktycznie nie jest finansowane ze środków pracodawcy. Płatnik jedynie formalnie wypłaca je z własnych środków, bowiem w istocie wypłaca je ze środków funduszu chorobowego, skoro rozlicza je z należnymi składkami na ubezpieczenia społeczne, które Zakład gromadzi w FUS. Poprzez takie rozliczenie (zgodnie z treścią art. 46 ustawy systemowej) płatnicy mogą pomniejszyć należne składki o kwoty wypłaconych świadczeń chorobowych. Sąd nie znalazł również podstaw do przyjęcia, że zawarta między ubezpieczonym a płatnikiem składek ugoda pozasądowa obejmowała należne pracownikowi wynagrodzenie za okres od 1 czerwca do 31 sierpnia 2012 r. nie stanowiące w istocie zasiłku chorobowego. W okresie tym zainteresowany nie mógł świadczyć pracy z powodu choroby, wskutek czego nabył prawo do zasiłku chorobowego.

Sąd Okręgowy wskazał na niekonsekwencje płatnika, który zamiennie kwalifikował wypłaconą kwotę raz jako wynagrodzenie za pracę, innym razem jako zasiłek chorobowy. Za bezsporne uznał przy tym Sąd, że M. S. nie zostało wypłacone przez płatnika składek wynagrodzenie za maj 2012 r. – potwierdza to odwołująca się spółka w piśmie z

dnia 17 grudnia 2015 r. podając, że w stosunku do M. S. została przygotowana lista płac za miesiąc maj na kwotę 7.800 zł brutto. Wynagrodzenie nie zostało jednak wypłacone ponieważ powstał spór co do jego wysokości.

W ocenie Sądu wypłacona M. S. kwota 15.000,48 zł netto nie stanowiła wynagrodzenia za pracę za sporne miesiące, co czyni stanowiskom organu rentowego niezasadnym.

Wskazując na powyższe Sąd I instancji na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości. Zarzucając naruszenie art.46 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.) pozwany wniósł o jego zmianę i oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy. Organ wniósł nadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany podkreślił przede wszystkim, że uzasadnienie wyroku nie przystaje do jego sentencji – uchylając obowiązek płatnika rozliczenia w ciężar składek zasiłku chorobowego zdaje się przyznawać rację organowi, zaś uzasadniając wyrok wskazuje na prawo M. S. do zasiłku chorobowego i wywodzi, że stanowisko pozwanego nie jest zasadne. Odnosząc się do kwestii zasiłku chorobowego M. S. pozwany podkreślił, że płatnik dokonał rozliczenia zasiłku chorobowego w poczet składek w sytuacji, gdy prawo do zasiłku zostało przyznane ubezpieczonemu dopiero wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 23 lutego 2015 r. Wcześniej kwestia prawa do tego zasiłku nie była jasna.

W ocenie apelującego nieuprawnionym jest twierdzenie, że wypłacone kwoty (zgodnie z ugodą) w istocie stanowiły zasiłek chorobowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego okazała się zasadna - skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Przypomnieć należy na wstępie, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji z dnia 9 grudnia 2013 r. określił wysokość świadczeń wypłaconych z ubezpieczenia chorobowego pracownikom spółki R.za lipiec – wrzesień 2012 r. (z wyłączeniem M. S.), które **podlegają** rozliczeniu w ciężar składek na ubezpieczenia społeczne (zatem pomniejszając składki, które płatnik jest obowiązany zapłacić Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych). Sąd Okręgowy wydając wyrok zmienił decyzję i uchylił ten obowiązek płatnika. Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na niedokładność sformułowania przez Sąd Okręgowy sentencji wyroku. Zamieszczenie w niej słowa „zmienia” sugeruje uwzględnienie odwołania, co pozostaje w sprzeczności z dalszym rozstrzygnięciem tj. uchyleniem obowiązku płatnika rozliczenia w ciężar składek wypłaconych kwot z ubezpieczenia chorobowego – co świadczyłoby raczej o oddaleniu odwołania. Nadto Sąd odnosi się do składek na ubezpieczenie społeczne M. S. i do wypłaconych kwot z ubezpieczenia chorobowego za okres od lipca do września 2012 r. w kwotach podanych w decyzji (kwoty wymienione w decyzji nie były sporne, spór bowiem dotyczył kwot wskazanych w uzasadnieniu decyzji). Nie jest zatem oczywistym czy Sąd istotnie zmienił decyzję, czy też oddalił odwołanie zwłaszcza, że wyrok nie do końca jest zgodny z jego uzasadnieniem, na co słusznie zwrócił uwagę pozwany. Sąd nie wyartykułował wyraźnie, czy uznał wypłacone M. S. kwoty – łącznie 15.000,48 zł za zasiłek chorobowy za czerwiec – sierpień 2012 r., czy też za zaległe wynagrodzenie za maj 2012 r., które - co jest bezsporne (przyznał to Prezes Spółki zarówno przed Sądem Rejonowym we Włocławku w sprawie IVU 21/15 jak i w piśmie z dnia 17 grudnia 2015 r. – k. 127 a.s.) nie zostało ubezpieczonemu wypłacone. Kwestia ta ma zasadnicze znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Przypomnieć należy, że M. S. zatrudniony został z dniem 1 lutego 2012 r. w Spółce R. na stanowisku Prezesa Zarządu za wynagrodzeniem 7.200 zł. Aneksiem z dnia 1 kwietnia 2012 r, (podpisanym w imieniu spółki, jako pracodawcy, przez prokurenta A. S.) wynagrodzenie to podwyższone zostało do kwoty 18.000 zł.

W maju 2012 r. M. S. został odwołany z funkcji Prezesa. Powierzone mu zostały obowiązki Doradcy Zarządu ds. Finansowych za wynagrodzeniem zasadniczym 15.000 zł. W dniu 25 maja 2012 r. M. S. złożył wniosek o rozwiązanie

umowy o pracę z dnia 22 maja 2012 r. na zasadzie porozumienia stron z dniem 4 czerwca 2012 r. Oświadczenie to cofnął w dniu 28 maja 2012 r. składając jednocześnie wypowiedzenie ustawowe ze skutkiem na 31 sierpnia 2012 r. Z kolei pracodawca pismem z dnia 31 maja 2012 r. wycofał oświadczenie woli z dnia 22 maja 2012 r. dotyczące zmiany umowy o pracę, datowanej na dzień 1 kwietnia 2012 r. w zakresie powierzenia M. S. obowiązków Doradcy Zarządu ds. Finansowych powołując się na naruszenie prawa. Pismem datowanym tego samego dnia (31 maja 2012 r.) Spółka – pracodawca – rozwiązała z ubezpieczonym umowę o pracę z dnia 21 grudnia 2011 r. w trybie art. 52 k.p. jako podstawę wskazując działania pracownika na szkodę spółki oraz narażenie jej na straty powodujące brak płynności finansowej. Od 28 maja 2012 r. M. S. był niezdolny do pracy w związku z chorobą. Pracodawca wypłacił zainteresowanemu wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy za okres 28 maja 2012 r. do 30 maja 2012 r., ponieważ u poprzedniego pracodawcy wykorzystał 30 dni takiego wynagrodzenia. Następnie zainteresowany nadal przebywał na zwolnieniu lekarskim w miesiącu czerwcu, lipcu i sierpniu 2012 r., a także po ustaniu zatrudnienia we wrześniu 2012 r. Zainteresowany otrzymał po ustaniu zatrudnienia zasiłek chorobowy z ZUS-u, tj. za okres po 31 sierpnia 2012 r. M. S. był zatrudniony u odwołującego od 1 lutego 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r.

Bezspornym jest, że za maj 2012 r. – mimo przygotowania listy płac – M. S. nie zostało wypłacone wynagrodzenie z uwagi na spór (między pracownikiem i pracodawcą) dotyczący jego wysokości. Strony stosunku pracy pozostawały również w konflikcie w związku z trybem rozwiązania umowy o pracę – złożone zostało oświadczenie pracownika o rozwiązaniu umowy w trybie wypowiedzenia ustawowego oraz oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Zważywszy, że „ W trakcie trwania stosunku pracy doszło do sporu pomiędzy stronami w zakresie sposobu realizowania obowiązków przez Pracownika oraz Pracodawcę, wskutek których zaistniał spór dotyczący treści łączącego Strony stosunku pracy, na tle którego doszło do złożenia przez Strony sprzecznych oświadczeń woli w zakresie sposobu i podstaw rozwiązania stosunku pracy (pkt „b” ugody) strony umowy o pracę zawarły dnia 5 lipca 2012 r. ugodę pozasądową. Zgodnie z postanowieniem § 1 pkt 1: „strony zgodnie ustalają iż Pracodawca zapłaci Pracownikowi kwotę w wysokości 15.000 zł w trzech równych częściach w terminach wypłaty wynagrodzeń obowiązujących u Pracodawcy na rachunek pracownika, na który dotychczas regulowane było wynagrodzenie Pracownika, począwszy od 12 lipca br., zaś kolejne wypłaty na rzecz Pracownika nastąpią w dniach do 10 sierpnia i 10 września br. W razie uchybienia przez Pracodawcę obowiązku zapłaty którejkolwiek z w/w rat w terminie, ugodę traci w całości ważność”. Zgodnie z pkt 2 „Pracownik oświadcza, że zapłacona kwota 15.000 zł całkowicie zaspokaja wszelkie jego roszczenia finansowe względem pracodawcy i zobowiązuje się do wycofania roszczeń w toku, jak i nie wnoszenia dalszych roszczeń na jakiegokolwiek podstawie względem Pracodawcy w przyszłości”. Z chwilą zawarcia ugody za niewiążące i nieważne strony uznały oświadczenie pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy bez wypowiedzenia złożone w dniu 31 maja 2012 r. a za skuteczne oświadczenie pracownika o wypowiedzeniu umowy o pracę za wypowiedzeniem, ze skutkiem na 31 sierpnia 2012 r. – § 1 pkt 3 i 4 ugody. Pracodawca zobowiązał się również do wydania poprawnego świadectwa pracy po upływie okresu wypowiedzenia – pkt 5. Nadto zgodnie z pkt 6 strony zgodnie oświadczyły, iż ustalenia określone w §1 ugody, wyczerpują wszelkie wzajemne roszczenia Stron powstałe w związku z łączącym je stosunkiem pracy (vide ugoda k. 197 – 201 akt pozwanego).

Z przytoczonych zapisów ugody nie wynika jednoznacznie z jakiego tytułu miała zostać wypłacona M. S. wskazana w ugodzie kwota 15.000 zł, same zaś jej strony różniły się w sposobie interpretacji jej zapisów: pracodawca – płatnik utrzymywał, że stanowiła ona zasiłek chorobowy za czerwiec – sierpień 2012 r. (a przed Sądem Rejonowym, że stanowiła wynagrodzenie za czerwiec – sierpień sklasyfikowane jako zasiłek chorobowy, czy też wynagrodzenie za maj i następne miesiące – vide przesłuchanie M. R. k. 20v-21 akt IVU 21/ 15), pracownik zaś, że zaległe wynagrodzenie za maj 2012 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ugoda pozasądowa była ostatecznym kompromisem osiągniętym przez strony na skutek wcześniejszego sporu odnośnie ich wzajemnych roszczeń dotyczących nie tylko wynagrodzenia ale przede wszystkim trybu i terminu rozwiązania stosunku pracy, wydania świadectwa pracy, co wynika z jej punktu ”b”. I zgodnie z tym zapisem należy tłumaczyć jej postanowienia. Świadczenia finansowe w niej określone dotyczyły zatem tych kwestii, nie zaś zasiłku chorobowego ubezpieczonego za okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. Zauważyć należy,

że w dniu zawierania umowy strony nie wiedziały jak długo będzie trwała niezdolność M. S. spowodowana chorobą. Nielogicznym byłoby zawieranie umowy odnośnie zasiłku chorobowego, który przysługuje pracownikowi z mocy prawa w sytuacji gdy de facto wypłacany jest on ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Pracodawca zaś – jako płatnik składek zatrudniający powyżej 20 pracowników - zobowiązany do rozliczenia wypłaconych zasiłków na poczet należnych składek na ubezpieczenia społeczne. Wskazać dodatkowo należy, że w dniu zawarcia umowy wypłata zasiłku chorobowego nie była jeszcze wymagalna, nie istniał zatem spór co do jego wypłaty. Kwota określona umową nie stanowiła również wynagrodzenia za czerwiec – sierpień. Od 28 maja 2012 r. pracownik był niezdolny do pracy, nie świadczył pracy i nie należał do kategorii pracowników, którym za czas niezdolności do pracy przysługuje – zamiast zasiłku chorobowego – wynagrodzenie za pracę. Potwierdza to prawomocny wyrok Sądu Rejonowego we Włocławku przywołany wyżej. Niedorzecznym byłoby – ze strony pracownika – zawieranie umowy de facto pozbawiającego go należnych świadczeń.

Płatnik składek wypłacił zainteresowanemu następujące kwoty netto w kolejnych miesiącach: za czerwiec 2012 r. – kwotę 5.000,10 zł; za lipiec 2012 r. – kwotę 5.000,28 zł; za sierpień - kwotę 4.846,40 zł, oraz za wrzesień 2012 r. kwotę 194,70 zł. Z akt sprawy wynika, że po zawarciu umowy sporządził listy płac za czerwiec – sierpień 2012 r. wykazując w nich zasiłek chorobowy. Sporządzona została również lista zasiłkowa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego kwoty na tych dokumentach wyszczególnione zostały wyliczone w taki sposób, by kwota netto równała się kwocie 5.000 zł a zatem tej odpowiadającej zapisom umowy. Co nie do końca się powiodło – wypłacono ubezpieczonemu łącznie 15.000,48 zł zamiast 15.000,00 zł. Zwrócić należy uwagę i na to, że na przelewach kwoty te określone zostały nie jako zasiłek chorobowy, lecz kwoty „zgodnie z umową”, a odnośnie sierpnia jako „wypł. wynagr.” (vide wydruki przelewów z 10 września 2012 r. na kwoty: 139,70 zł i 4.860,40 zł k. 239 – 241 akt pozwanego).

W ocenie Sądu Apelacyjnego prawdziwość twierdzenia płatnika składek – spółki z o.o. R., że umowa dotyczyła wypłaty zasiłku chorobowego a nie wynagrodzenia, nie została w żaden sposób przez nią dowiedziona.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 46 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2015.121) płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Ust. 2 przytoczonego przepisu stanowi z kolei, że rozliczenie składek, o których mowa w ust. 1 oraz wypłaconych przez płatnika w tym samym miesiącu zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych podlegających rozliczeniu na poczet składek następuje w deklaracji rozliczeniowej według ustalonego wzoru.

Skoro zatem spółka nie wypłaciła zainteresowanemu M. S. zasiłku chorobowego za okres od 1 czerwca 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. nie była zatem obligowana do jego rozliczenia w ciężar składek stosownie do treści art. 46 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Decyzję organu uznać należy zatem za prawidłową, co skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSA Daria Stanek SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń